

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Deres ref.:

Vår ref.:
2021/332478

Oslo, 10.11.2023

Innspill bærekraftige matsystem

Innovasjon Norge viser til at Landbruks- og matdepartementet ber om innspill til bærekraftige matsystem 24. oktober 2023, og gir med dette våre innspill.

Innspillet er særlig fokusert på produksjonstilpasninger med mål om for reduksjon av klimagassutslipp, sirkulære matsystemer, teknologiutvikling, bærekraftig fôr, og et sunt og bærekraftig kosthold. Dette er tematikker som gjelder både grønn og blå sektor, det nødvendig å se tematikkene i sammenheng for å kunne realisere et mer bærekraftig matsystem i fremtiden. Samhandling på tvers av sektorer og gjennom hele verdikjeden vil være avgjørende i det å legge til rette for den videre utviklingen.

Tilpasning av produksjon for redusert klimagassutslipp

Matsystemene påvirkes i stor grad av klimaendringene, og er en betydelig bidragsyter til klimagassutslippene som fører til disse endringene. Reduksjon av utslipp og tilpasning av dagens matproduksjon for å bli robust mot eksternaliteter vil være viktig for å nå Norges klimamål for 2030.

Miljøutfordringene i den grønne og blå næringen har flere fellestrekk, deriblant knyttet til press på arealbruk, påvirkninger på naturmangfold, og utslipp og avrenning av næringsstoffer og miljøgifter. Flere tiltak er aktuelle for begge næringene for å redusere klimagassutslipp i matsystemet. Det må arbeides med å fase ut bruken av fossile energikilder og ta i bruk fornybar energi, som for eksempel biodrivstoff og bioenergi. Presset på arealbruk øker behovet for å utnytte ressurser vi har tilgjengelig, som for eksempel utmark og beiteressurser. Det er også et betydelig potensial i begge næringer for å redusere avrenning og øke resirkuleringen av næringsstoffer.

God plante- og dyrehelse er en forutsetning for et bærekraftig matsystem. Friske dyr, tilpassede vekster, produksjoner og driftssystemer vil bidra til å takle endrede betingelser og redusere klimagassutslipp. Dette krever ny kunnskap, nye metoder og teknologier.

Mer sirkulære matsystemer ved hjelp av sidestrømmer

Det er et behov for å legge til rette for bedre utnyttelse av bl.a. sidestrømmer og å skape synergier med andre prosesser på tvers av verdikjeder. Dette kan være prosjekter som skal utvikle løsninger for å utnytte biologisk avfall, både fra fiskeoppdrett og landbruk, som produksjonsressurser. Slike ressurser fra blå-grønn sektor kan benyttes til produksjon av biogass og biogjødsel. Produksjon av biokull fra biobasert avfall er en annen metode for å utnytte sidestrømmer og kan bidra til å lagre karbon i jord, samt gi forbedret jordhelse. Effekten av slike tiltak vil være økt energiproduksjon, mer tilgjengelig gjødsel til jordbruket og økt karbonlagring som vil være viktige bidrag for å nå klima- og miljømålene Norge har forpliktet seg til.

Teknologiutvikling

Verdens befolkning er stadig økende og vil nå ca. 10 milliarder innen 2050. Ifølge estimater fra FAO vil verden måtte produsere 60 prosent mer mat innen 2050 for å møte befolkningsveksten og redusere

omfanget av sult ytterligere. Samtidig er det totale tilgjengelige arealet for dyrkbar mat begrenset, dermed må produktiviteten øke – for å realisere dette vil det være avgjørende å utvikle og ta i bruk nye metoder og teknologier.

For både land- og havbruksnæringen innebærer dette både det å utvikle og ta i bruk teknologiske løsninger, metoder og teknikker som kan redusere ressursbruk og øke effektiviteten. Teknologi for reproduksjon og genteknologi er områder det pekes på som viktige bidrag for et mer bærekraftig matsystem og økt produktivitet. Teknologikutvikling innen foredling av råvarer til humant konsum (FoodTech) vil også kunne bidra til økt kvalitet og utnyttelse av sidestrømmer, samt øke tilgjengeligheten av næringsstoffer.

Samfunnsnyttene ved slike innovasjoner vil ofte være langt større enn den kommersielle gevinsten utvikleren klarer å realisere. Det tilsier at det er et rom for statlig finansiell støtte til utviklingsaktiviteter.

Bærekraftig fôr

Samfunnsoppdraget for bærekraftig fôr har som mål at alt fôr til oppdrettsfisk og husdyr skal komme fra bærekraftige kilder. Dette vil gi mer bærekraftig matproduksjon, og gi økt bruk av norske fôringredienser, som også vil kunne gi økt forsyningssikkerhet. Arbeidsgruppen for samfunnsoppdraget har levert målene, som har fokus på reduserte klimagassutslipp og bevare naturmangfold, øke forsyningssikkerheten og utvikle en sterk norsk fôrindustri. Endelig rapport vil også peke på muligheter, barrierer og tiltak for å nå målene for samfunnsoppdraget.

Sunt og bærekraftig kosthold

Forbrukeren er viktig for å skape endringer i matsystemet, og markedet må stimuleres til å etterspørre og produsere sunne og bærekraftige matvarer. Dette krever en systemendring, hvor en mulighet er å styrke lokale verdikjeder og verdiskapning gjennom å skape nærhet mellom matprodusent og forbruker.

Innovasjonsvirkemidler for å realisere et bærekraftig matsystem

Innovasjon Norge forvalter virkemidler på oppdrag fra Landbruks- og matdepartementet som alle er relevante i det videre arbeidet med formål om et mer bærekraftig matsystem og kan tilpasses dette formålet. Oppdragene fra LMD ses i sammenheng med øvrige virkemidler i Innovasjon Norge. Vi ønsker også å vise til satsingsforslaget om Bionova for 2025 for ytterligere informasjon, forslaget ble oversendt LMD 20. Oktober 2023.

Med vennlig hilsen
for Innovasjon Norge

Silje Lesjø
Direktør

Emilia Brenna Rustad
Rådgiver